

Проблемні питання міграції молоді в Прикарпатті

Зміст

Вступ .

1. Стан міграційних процесів у Європі та їх вплив на українську міграцію.
2. Міграція українців у країни ближнього та дальнього зарубіжжя.
3. Дослідження факторів, які впливають на міграційні процеси в Україні.
 - 3.1. Розробка концепції впливу факторів, які визначають спосіб життя, на стан міграційних очікувань вузівської молоді.
 - 3.2. Вияв динаміки найважливіших факторів, які впливають на спосіб життя у Прикарпатті (по результатам соціологічних опитувань студентської молоді Прикарпаття).
 - 3.3. Проведення пілотажного опитування по стандартизованій анкеті «Ваша трудова діяльність та спосіб життя».
 - 3.4. Аналіз зібраної соціологічної інформації з використанням стандартної соціологічної програми обробки.
4. Висновки та пропозиції.
5. Література.

Вступ.

Сьогодні багато фахівців вважають, що Україна бореться з бідністю за кошти трудових мігрантів. Тому досить доречно, що разом з усім світом ми 18 грудня відзначали Міжнародний день мігранта.

За експертними оцінками, в Україну щороку надходить понад 5 мільярдів доларів грошових переказів від трудових мігрантів, які працюють за кордоном (за даними Міжнародної організації міграції). **Це складало половину від прямих закордонних інвестицій і шосту частину валютних резервів країни на 2010 рік.** Переважно кошти надходять із Італії, Польщі, Іспанії та Чехії, де багато українських заробітчан.

За словами голови представництва Міжнародної організації з міграції в Україні Манфреда Профаз: **«Якщо правильно керувати міграційними процесами, вони будуть вигідними для держав так само, як і для самих мігрантів чи їхніх родин.** Країни, що отримують мігрантів, мають можливість заповнити свій ринок праці. Країни, з яких мігранти виїжджають, можуть отримати грошові вливання у вигляді переказів, що здійснюють мігранти для своїх родин (вид. наше – А-М.П., О.Б.,О.Г.)».

Тому вивчення проблемних питань міграції молоді після закінчення ВНЗ в Україні актуально і своєчасно. Особливо, ця праця має сенс, коли ми застосовуємо сучасні методи наукових досліджень, а саме соціологічні.

1. Стан міграційних процесів у Європі та їх вплив на Україну.

Міграціями, як правило, вважають масові переселення людей під впливом певних історичних процесів. Причиною зміни місця проживання можуть бути різноманітні ситуації політичного, економічного, релігійного чи будь-якого плану, які призводять до масових переселень людей всередині країни чи за її межами.

Слово „міграція” (лат. - *migratio*) у словнику української мови означає – **рух населення, метою якого є зміна проживання на стало чи на певний період.**

Зовнішні та внутрішні міграції населення характеризуються величиною міграційних потоків, складом мігрантів, напрямками міграційних потоків, їх періодичністю.

Залежно від тривалості переміщення населення виділяють **стаціонарну (безповоротну) міграцію** (переміщення на постійне або довгострокове місце проживання) і **тимчасову** (переміщення на відносно короткий термін). Тимчасові міграції включають сезонні і маятникові переміщення. Всі тимчасові міграції населення є поворотними. Стаціонарні і тимчасові міграції можуть бути **внутрішньодержавними і міждержавними.**

Залежно від причин, що їх зумовлюють, виділяють **економічну міграцію** (необхідність забезпечити робочою силою певні галузі господарства) і **соціально-культурну міграцію, яка може бути сезонною** (поїздки на навчання, лікування, відпочинок, туризм) і **переїзд на постійне місце проживання (ПМЖ).** В останні десятиріччя соціально-культурні сезонні міграції населення із нашої держави постійно зростають.

Як зазначають фахівці - зараз більш престижно і **вигідно отримати посаду в країнах Євросоюзу.** На даний момент в Україні не сильна підтримка молодих фахівців, і робота на національного виробника - часто питання самого лише ентузіазму. А українців в Європі чекають ...

"Українці багато працюють, приносять користь італійцям На відміну від румунів вони не кримінальна нація", - заявив українському кореспонденту один з італійців.

В даний час Україна підписала міждержавні угоди про трудову міграцію з наступними країнами: Росія, Білорусь, Латвія, Литва, Вірменія, Польща, Чехія, Словаччина, В'єтнам. У цих країнах українські трудові мігранти можуть користуватися захистом держави, яка виражається у праві, що працює на оплачувану відпустку, на умови роботи, що відповідають санітарним нормам, і на багато іншого, аж до права на пенсію.

Результати дослідження, проведеного експертами європейської комісії "Caritas International" говорять, що **«станом на сьогоднішній день близько 4,5 мільйона трудових мігрантів з України перебувають за кордоном, з яких 1,7 мільйона - в країнах Європейського Союзу».**

При цьому поки що правовий статус українських мігрантів непевний - 60-70% не мають дозволу на проживання або працевлаштування. Багато з них були

завербовані для заповнення неprestижних у країнах ЄС вакансій у сферах будівництва, сільського господарства, догляду за дітьми або літніми особами, господарських робіт у приватних домах, ресторанах або готелях. Відтак, криза майже не вплинула на цих працівників, оскільки, незважаючи на зростання безробіття, мешканці Євросоюзу переважно не бажають виконувати таку роботу.

Треба зазначити, що заробляючи за кордоном на прожиття для своїх родин, українці паралельно роблять ще одну добру справу - інвестують в економіку України.

Але в той же час, слід зазначити, що за даними Світового банку, зростання обсягів грошових переказів на 10% знижує на 3,5% кількість населення країни, яке живе за межею бідності. У Міжнародній організації з міграції наголошують: такі тенденції спостерігаються і в Україні.

Складно сьогодні в Європі, враховуючи нелегальну міграцію, але ще складніше в Україні. За даними Всесвітнього конгресу українців та Інституту демографії і соціальних досліджень НАНУ, чисельність нелегальних мігрантів з України за 2005 рік становила: до Росії - 1 млн, Польщі - 300 тис., Італії - 200-800 тис, Португалії - 65 -150 тис., Іспанії - 100-400 тис., Туреччини - 35 тис., США - 20 тис. осіб. За даними Міністерства праці та соціальної політики України, у 2006 році за кордоном працювали до 3 мільйонів наших співвітчизників. Наведена цифра обґрунтовується даними, розрахованими на підставі статистичної та адміністративної інформації про чисельність та економічну активність населення, даними консульських установ щодо громадян України, які перебувають за кордоном, і даними суб'єктів господарської діяльності, що займаються посередництвом у працевлаштуванні громадян України за кордоном.

За прогнозами, для підтримки чисельності населення, особливо його економічно активної частини, Україні необхідна суттєва компенсаторна нетто-міграція. Зокрема, для компенсації лише природного зменшення населення і стабілізації його чисельності потрібно мати позитивне сальдо міграції приблизно в 340 тис. осіб щорічно.

Багато українців виїждять за кордон з метою ввезення на територію України автомобілів, побутової техніки та інших товарів. В цьому випадку держава не отримує митних зборів та податків за здійснення підприємницької діяльності. Багато товарів, які надходять в Україну таким шляхом не відповідають якості, але маючи низьку ціну створюють конкуренцію вітчизняним товарам вищої якості. Безумовно це веде до збитків в галузі виробництва та народного господарства.

2. Міграція українців у країни ближнього та дальнього зарубіжжя.

В Україні зовнішні міграції завжди стимулювались соціально-економічними, політичними та релігійними причинами. Еміграція та імміграція в Україні мають давню історію.

З 105 р. праукраїнці (Гетто-Даккі/Тракський народ) мігрували з Буковини (Траянова Даккія) до Карпат, бо не бажали відказуватись від свого більш високого і, дійсно, сучасного світосприйняття. І ця міграція тривала цілі десятиріччя. Тільки після 271 року, коли німці допомогли Гетто/Даккам повернути землі Буковини (саме після цієї знаменної події), вдалось здійснити рееміграцію у Буковину.

У другій половині XIII ст. “мігрантами” з України були будівничі, ремісники, що осідали в містах Московії, а також втікачі від татарського насильства, купці та інші верстви населення.

Своєрідний характер мали міграції з України за часів козацької доби (XVI – XVIII ст.), коли з різних причин, добровільно чи примусово, частина українського населення час від часу переселялася на землі Російської імперії. Разом з цивільним населенням на територію Московії переміщались українські козаки. Так, несприятлива Зборівська угода 1649р., невдала для козаків битва під Берестечком теж спонукали частину українського козацтва перебиратися на територію Московської держави. За козацької доби в Україні почалась еміграція з політичних мотивів.

Першою найбільшою політичною еміграцією з України була так звана мазепинська еміграція, пов’язана з поразкою військ Карла XII і його союзника гетьмана Мазепи у Полтавській битві 1709 року. Вона спричинилась **виїздом переважно представників вищої козацької старшини до Туреччини, Франції, Швеції, Польщі**. Після Полтавської битви також посилилась примусова еміграція населення зі Східної України в північні райони і міста Росії для будівництва господарських, військово-стратегічних об’єктів, розбудови Санкт-Петербурга. Велика кількість українських козаків і селян використовувалась на тяжких роботах в інших районах Російської імперії, у війнах Росії з іншими державами.

До першої половини XIX ст. переселення з України йшло переважно в причорноморські та приазовські степи, на Північний Кавказ, Поволжя, Урал, в Центрально-Чорноземний район. З другої половини XIX ст. напрями міграцій з України, у зв’язку з освоєнням нових земель, перемістилися до Сибіру, Казахстану, Киргизії, Далекого Сходу. Активізація еміграції з України в цей час була зумовлена скасуванням кріпосного права (1861р.), внаслідок якого серед селян виник значний попит на землю, якої в Україні в достатній кількості на всіх звільнених селян не вистачало.

У зв’язку із будівництвом Транссибірської магістралі в останній чверті XIX ст. із Полтавської, Чернігівської, Київської та Харківської губерній розпочалась масова еміграція українців на Далекий Схід та до Азії. Вона охопила близько 3 мільйонів чоловік. Місця компактного розселення українців на Далекому Сході отримали назву у Південно-Західному Сибірі – Зеленого Клину, та Сірого Клину у Північному Казахстані .

Еміграція населення західного регіону, як і всієї України, наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. була зумовлена в основному економічними причинами. Складні економічні умови (безземелля, непосильні податки, соціальний та національний гніт) на початку ХХ ст. зумовили **еміграцію селян із західного регіону України – Галичини, Буковини, Закарпаття**. Місцеве населення масово емігрувало як до Європи (Румунія, Данія, Швеція, Франція, Велика Британія, Португалія), так і значним числом на Американський континент (США, Канада, Бразилія, Аргентина). До Першої світової війни з цього регіону виїхало до 800 тисяч. Паралельно йшов зворотній процес – західноукраїнські землі інтенсивно заселяли поляки. Так, їх чисельність в Галичині за перше десятиріччя ХХ ст. зросла на 19,4%, а чисельність українців - лише на 8,9%.

У період встановлення радянської влади в Україні відбувалися вимушені політичні еміграції. Так, низка політичних та військових діячів, частина інтелігенції, які були на боці УНР, змушені були залишити Україну.

Під час колективізації села (1928-37 рр.) у примусовому порядку з тавром “куркулів” у східні та північні регіони СРСР (Мурманськ, Вологда, Архангельськ, Казахстан та ін.) були виселені заможні селяни, а також значна кількість української інтелігенції. За приблизними підрахунками, внаслідок холодів та голоду близько третини депортованих загинули відразу ж після переїзду.

До катастрофічних демографічних втрат призвів голодомор 1932-1933 рр., що спричинив повальну смертність населення, особливо дітей та людей похилого віку. Загнані у глухий кут, селяни кидали домівки й намагалися дістатися до міст. Дослідники називають різні цифри померлих від голодомору: від 3 до 7 і навіть більше мільйонів чоловік. До сіл Східного регіону України, де масово загинуло населення, із інших республік СРСР було організовано приїзд переселенців. До кінця 1933 р. до Донецької, Дніпропетровської, Одеської і Харківської областей переселилося близько 117 тис. чол.

Радянська індустріалізація країни супроводжувалася бурхливим розвитком міст. У 1926-1939 рр. кількість міських жителів України, передусім за рахунок селян, подвоїлась. Масові переїзди населення із сіл до міст призводили до ломки їхньої психології, способу життя, втрати усталених традицій.

Масові еміграційні процеси проходили в той час і на території Західної України, котра перебувала в межах кордонів Польщі: звідси у пошуках заможнішого села люди виїздили до інших країн. У 1919-1939 рр. еміграційний потік із Східної Галичини становив 190 тис. чол. Кількість емігрантів із Західної Волині сягала приблизно 50 тис. чол. Водночас еміграція із західних теренів України супроводжувалась масовим заселенням цих територій неукраїнським елементом, зокрема, поляками.

З початком Другої світової війни, зокрема після того, як у вересні 1939 р. Червона Армія зайняла територію Західної України, радянським режимом було проведено чотири етапну депортацію усіх потенційно небезпечним для нього осіб. За даними істориків загальна кількість депортованих із західноукраїнських областей України у той час становила 10% від загальної кількості населення.

У цілому, перед Другою світовою війною та вже в її ході з України були виселені такі окремі національні меншини, як німці, татари та інші.

У роки Другої світової війни велика кількість жителів України (близько 3,5 млн. осіб) була евакуйована в різні регіони СРСР, звідки лише незначна частина з них повернулася назад.

Німецькою окупаційною владою на примусові роботи до Німеччини з України було вивезено 2,4 млн. осіб.

Жорстоких масових репресій та винищення з боку німецької окупаційної влади зазнали євреї. У пошуках порятунку, українські євреї залишали рідні оселі й перебирались до регіонів, ще не окупованих німцями. Однак, за різними оцінками від 0,9 до 2 млн. із 3 млн. євреїв, які проживали на території України, були винищені.

У 1945-46 рр. до Сибіру потрапила значна частина репатрійованих українців із таборів для переміщених осіб у Німеччині та Австрії.

Друга світова війна спричинилась новою хвилею української політичної еміграції. За офіційною статистикою, 1947 р. в окупаційних зонах Німеччини, Австрії та Італії перебували понад 200 тис. українців. Процес їхнього розселення по різних країнах Європи та Америки тривав аж до 1957 р.

Під час війни та у перші повоєнні роки чимало населення, насамперед із західних областей України, емігрувало із політичних мотивів до країн західної Європи, Канади, США, Австралії. Значну питому вагу серед них становили бійці УПА та члени їх родин.

В результаті двосторонніх договорів СРСР із Польщею та Чехо-Словаччиною щодо встановлення нових повоєнних кордонів, між країнами, що підписали угоди, відбувся "обмін" населенням. Відтак, в Україну з Польщі було переселено 520 тис. українців, а з України до Польщі й Чехо-Словаччини натомість репатрійовано 1 млн. поляків, 140 тис. євреїв і 33 тис. чехів.

Голод 1946-47 рр. також спричинився до того, що тисячі людей, здебільшого із центральних та східних областей України, у пошуках їжі, масово залишали домівки та направлялися у західні українські області чи до інших республік СРСР.

У 40- 50 рр., для здійснення радянської західних областей України, вони активно заселялися жителями східних областей і навіть інших регіонів СРСР. Лише до сільських шкіл Львівської, Чернівецької та Івано-Франківської областей було направлено майже 44 тис. вчителів, близько 20 тис. кваліфікованих робітників, інженерів, службовців правоохоронних органів, військових тощо.

Водночас радянська західноукраїнських земель супроводжувалась масовими репресіями щодо мирного населення, яке у своїй масі не сприймало комуністичний режим. Впродовж 1944-1952 рр. звідси до східних районів СРСР було депортовано понад 500 тис. українців. Жертвами насильницьких переселень здебільшого були селяни, представники інтелігенції, священники.

У післявоєнний період чимало молоді з України емігрувало на освоєння цілинних і перелогових земель Казахстану, на будівництво господарських об'єктів та шляхів сполучення Півночі Росії, Уралу, Сибіру, Далекого Сходу.

Навіть у 70-80-х роках з політичних мотивів із України була виселена група незгодних з політикою комуністичної партії громадян (дисидентів). Частина з них повернулася на Батьківщину, але немало було й таких, хто загинув чи помер на чужині.

Наведені вище приклади мають здебільшого еміграційний характер та тісно зв'язані із політичними процесами та особливостями історичного розвитку України. Щодо імміграцій населення в Україну, то цьому процесу були притаманні такі риси:

1) оскільки Україна упродовж сторіч була позбавлена власної державності, то й імміграція населення на її територію ніколи не контролювалась;

2) на всіх історичних етапах найбільша кількість іммігрантів прибувала в Україну з теренів її безпосередніх сусідів – Росії, Білорусі, Польщі, Молдови, Угорщини, Словаччини і, як виняток, з Німеччини.

3) упродовж двох останніх сторіч найбільша кількість іммігрантів прибула до України з Росії. Це було викликано освоєнням південних степів, промисловим розвитком Донбасу і Придніпров'я в другій половині XIX — на початку XX ст., з переселенням російських селян в Україну після голодомору 1932-1933 рр., інтенсивним завезенням їх у повоєнний період. Із всіх росіян, які зараз проживають в Україні, 43,3% прибуло в повоєнний період;

4) у повоєнну добу розширилась географія іммігрантів в Україну за рахунок прибулих із пострадянських країн, зокрема Казахстану, середньоазійських держав, країн Закавказзя, Прибалтики; Білорусі, Молдови.

На сучасному етапі важливе значення для України мають внутрішні міграції населення, тобто міграції, що відбуваються між її регіонами, областями, населеними пунктами. За їх рахунок значно зросло і продовжує зростати населення міст України, що поновлюється вихідцями з села. Як правило, при внутрішньообласних міграціях населення осідає, в першу чергу, в найбільших містах та обласних центрах. Тепер найвища інтенсивність постійних міграцій припадає на високо індустріальні області Донбасу і Придніпров'я (Донецька, Луганська, Дніпропетровська, Запорізька) та Півдня України (Автономна Республіка Крим, Херсонська область).

Внаслідок Чорнобильської катастрофи (1986р.) радіоактивним пилом було забруднено близько 54,6 тис. кв. кілометрів території України. Станом на 1 лютого 2002 р.: чисельність постраждалих від Чорнобильської катастрофи склало 3.368.814 осіб. Всього протягом 1986-1996 рр. із зони відчуження було евакуйовано 164 тис. людей.

У західних областях України, де питома вага сільського населення є значно вищою, постійні міграції із села в місто виходять за межі областей. Чимало сільських жителів із західного регіону, а також північної та центральної частин України, переселяються до міст Донбасу, Придніпров'я та Півдня нашої країни. В міжобласних міграційних потоках “село-місто” склалась стійка тенденція притягання їх до найбільших міст України: Києва, Харкова, Одеси, Дніпропетровська, Донецька, Львова, Запоріжжя, Кривого Рогу.

Всі гострі питання деструктивного розвитку міграційних процесів ще в 2002 р. розглядала Президія НАН України. Була прийнята відповідна Постанова (N 87 від 10.04.2002), яка актуальна і зараз, але з урахуванням відповідних змін.

Президія НАН України П О С Т А Н О В Л Я Є:

1. Доповідь заступника директора Інституту соціології НАН України доктора соціологічних наук М.О.Шульги взяти до відома.

2. Схвалити роботу Інституту соціології НАН України з моніторингового вивчення міграційних намірів населення, мотивів виїзду за кордон представників різних соціальних, етнічних та соціально-демографічних груп, рівня міжетнічної толерантності, ставлення громадян України до іноземців, людей інших культур і рас.

3. Інституту соціології НАН України (член-кореспондент НАН України В.М.Ворона):

3.1. Розширити вивчення міграційних проблем у рамках здійснюваних інститутом моніторингових досліджень сучасного стану й перспектив розвитку українського суспільства, громадської думки, звернувши при цьому особливу увагу на дослідження проблем міграції молоді й спеціалістів.

3.2. Протягом II-III кварталів 2002 р. опрацювати питання щодо здійснення спільно з зарубіжними науковими центрами та під егідою міжнародних організацій досліджень щодо соціальних параметрів сучасної української еміграції в світі, соціально-правового становища та умов життя українських трудових мігрантів в пострадянських країнах і країнах Центральної і Західної Європи.

3.3. Протягом II кварталу 2002 р. підготувати та внести до Президії НАН України пропозиції щодо здійснення академічними (по лінії МААН) та іншими науковими центрами держав СНД спільного дослідження міграційного потенціалу пострадянських країн, міграційних установок представників різних етнічних груп, особливо етнічних українців і вихідців з України, та умов, за яких вони могли б повернутися в Україну.

4. Відділенню історії, філософії та права НАН України (академік НАН України О.С.Онищенко):

4.1. Спільно з Кримським науковим центром НАН України і МОН України забезпечити організацію комплексних наукових досліджень проблем соціальної і культурної адаптації репатріантів в Криму та їх інтеграції в українське суспільство.

4.2. Підготувати для подання до відповідних міністерств і відомств пропозиції щодо організації в Україні комплексних наукових досліджень з питань оптимізації потоків іммігрантів з країн Азії і Африки, соціальної та культурної адаптації та інтеграції в українське суспільство іммігрантів.

5. Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України (академік НАН України І.Ф.Курас), Відділенню історії, філософії та права НАН України (академік НАН України О.С.Онищенко) та Відділенню економіки НАН України (академік НАН України В.М.Геєць): до 01.06.2002 подати на розгляд

Президії НАН України пропозиції щодо створення Науково-координаційної ради з проблем міграції;

- активізувати підготовчу роботу зі створення Інституту демографії НАН України і Держкомстату України;

- до 01.06.2002 підготувати для внесення до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо розробки проекту прогнозу міграційних процесів в Україні до 2025 р.;

- до 01.07.2002 підготувати для подання Державному комітету України у справах національностей та міграції пропозиції щодо розробки проекту Концепції міграційної політики України;

- до 01.08.2002 опрацювати і внести до Міністерства праці і соціальної політики України пропозиції щодо розробки моделі заміщуючої міграції, а також науково обґрунтованої моделі розрахунку щорічної квоти імміграції;

- до 01.10.2002 підготувати для подання до Міністерства закордонних справ України пропозиції щодо вдосконалення правових засад захисту інтересів українських громадян за кордоном;

- до 01.11.2002 підготувати для подання Міністерству праці і соціальної політики України і Держкомкордону України пропозиції щодо розробки методики розрахунків кількості тимчасових трудових мігрантів, що виїждять з України за кордон;

- протягом 2002 р. організувати систематичні виступи провідних вчених установ соціогуманітарного профілю у засобах масової інформації з матеріалами, присвяченими питанням міграційних процесів; привернути увагу української громадськості до сукупності проблем, які породжує зовнішня міграція.

6. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Науково-організаційний відділ Президії НАН України.

Президент Національної академії

наук України

академік НАН України

Б.Є.Патон

Перший віце-президент -

головний учений секретар Національної

академії наук України

академік НАН України

А.П.Шпак

Саме ці зміни відносно потенційних мігрантів з випускників ВНЗ ми і врахували при проведенні соціологічних досліджень в Прикарпатті згідно з Постановою НАН України.

3. Дослідження факторів, які впливають на міграційні процеси в Україні.

3.1. Розробка концепції впливу факторів, які визначають спосіб життя, на стан міграційних очікувань вузівської молоді.

Концепція базується на безальтернативному факті більш високого стану якості життя в країнах Європейського Союзу. В-першу чергу, це стосується рівня заробітної плати. По-друге, наявність соціальних гарантій у деяких країнах Європейського Союзу щодо українських мігрантів. Звісно, що соціальні гарантії, які мають наші співвітчизники за кордоном зовсім інші та у кожній країні вони є різні. Якщо це легальна робота (скільки українців працюють за кордоном легально невідомо), то повернувшись в Україну, заробітчанин отримуватиме зароблену за кордоном пенсію. Її виплачуватиме країна, де людина працювала. Одні із найкращих соціальних гарантій в Португалії (хоча ця країна вважається найбіднішою у Західній Європі), де проживає 40 тис. українців. Тут безкоштовне медичне обслуговування і людину лікуватимуть, не питаючи, легально чи ні, вона там перебуває. Також в Португалії надають дуже вигідні кредити на будівництво – під 3% на 30 років. В нас ціни на житло «космічні», а про власне будівництво годі мріяти. Але і звідти наші громадяни їдуть до багаті Іспанії. В Португалії мінімальна зарплата 400 євро (наші заробляють близько 1000 євро, це маленький зарбіток).

В Україні сьогодні потрібно наполегливо працювати над умовами покращення стану промислового виробництва і сільського господарства, прискореного створення робочих місць в агропромисловому секторі, постійного підвищення рівня вищої освіти, що повинно знизити еміграційні очікування української молоді у Західних регіонах України.

Виходячи з цього подаємо таку гіпотезу –рівень освіти батьків і молоді, достатній матеріальний рівень забезпечення, спосіб життя суттєво впливають на задоволення працею в цілому, розуміння сучасних тенденцій розвитку правотворчих процесів у Євросоюзі і Світі, на міграцію населення.

Отже наша мета – дослідити взаємовплив (взаємозв'язок) рівня освіти, матеріального забезпечення та якості життя із вдоволенням працею серед молоді, що обумовлює міграційні настрої.

3.2. Вияв динаміки найважливіших факторів, які впливають на спосіб життя в Прикарпатті (за результатами соціологічних досліджень).

Гіпотеза і мета дослідження передбачають вирішення наступних завдань:

- дослідити при якому рівні освіти, матеріального забезпечення та способу життя буде спостерігатись високий та дуже високий рівень вдоволеності працею серед молоді;

- дослідити вплив розвитку Інтернет-мережі на забезпеченість інформацією по всім головним напрямкам інтелектуальної діяльності;
- виявити головні важелі впливу на позитивне сприйняття молодими людьми існуючого способу життя;
- відстежити рівень розуміння правотворчих процесів серед молоді, який переважно залежить сьогодні від загального рівня інформованості.

Для їх виконання була розроблена анкета «Ваша трудова діяльність та спосіб життя», в яку включили наступні запитання:

I.Блок. Як Ви вважаєте, принципи природничого права, які є підґрунтям римського і канонічного права, а також Права Європейського Союзу, будуть застосовуватись:

01 при розбудові законів і кодексів України

- Так Ні

02 при розбудові засад космічного права з обґрунтуванням права людства на загально світову спадщину – Землю:

- Так Ні

03 при розбудові засад міжнародного права:

- Так Ні

04 при здійсненні політичних заходів між Україною та Російською Федерацією:

- Так Ні

05 при взаємодії між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються:

- Так Ні

I.Блок. Дайте оцінку умов та організації праці за місцем Вашої роботи (відповідь треба дати по кожному рядку):

01	забезпечення матеріалами і комплектуючими	<u>мін.</u> <u>макс.</u>
02	санітарно-гігієнічні умови праці (освітлення, температура і т.д.)	<u>мін.</u> <u>макс.</u>
03	організація праці	<u>мін.</u> <u>макс.</u>
04	Ваш розпорядок роботи	<u>мін.</u> <u>макс.</u>
05	стан трудової, технологічної та виконавчої дисципліни	<u>мін.</u> <u>макс.</u>
06	ефективність Вашої роботи	<u>мін.</u> <u>макс.</u>
07	розмір Вашої заробітної плати	<u>мін.</u> <u>макс.</u>

- 08 Ваші відносини з керівництвом
 09 Ваші відносини з товаришами по роботі
 10 особиста ініціативність у роботі колективу
 11 медичне обслуговування на підприємстві
 12 надання умов для Вашого відпочинку
 13 забезпечення дошкільними закладами, відпочинком та лікуванням Ваших дітей
 14 вдоволення працею в цілому

мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.

II. Блок.. Які Ваші житлові умови і як би Ви бажали їх покращити?

- а) маю
 01 окрему квартиру від держави
 02 окрему квартиру (участь у дольовому будівництві)
 03 окремий будинок, чи частину будинку в особистій власності
 04 кімнату у комунальній квартирі
 05 квартиру гостинного типу
 06 гуртожиток
 07 не маю постійного житла, винаймаю кімнату, квартиру
 08 мешкаю з батьками
 09 інше (вказіть)

- б) бажаю мати житло покращеного планування у місті з кількістю кімнат:
 01 одна 02 дві 03 три
 04 чотири 05 п'ять 06 шість
 07 інше (напишіть)

 на відстані від центру:
 01 1 км 02 2 км 03 3 км
 04 4 км 05 5 км 06 6 км
 07 інше (напишіть)

 на поверсі
 01 на першому 02 на другому
 04 на четвертому 05 на п'ятому
 06 на шостому
 07 інше (напишіть)

II. Блок. Якими побутовими послугами

- а) користується Ваша родина
 01 ремонт та індивідуальний пошив одягу
 02 ремонт та індивідуальний пошив взуття
 03 хімчистка та фарбування одягу
 04 пральня
 05 ремонт помешкання
 06 придбання квартири

- б) бажала би користуватися Ваша родина

мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.

- 07 прокат
- 08 придбання товарів
- 09 виховання дітей
- 10 ремонт побутової техніки і товарів культурного вжитку
- 11 послуги міської довідки
- 12 інше (напишіть)

мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.

II.Блок. Де Ви частіше купуєте харчові та промислові товари?

- 01 у державних магазинах (супермаркет)
- 02 на колгоспних ринках
- 03 на речових ринках
- 04 у спекулянтів
- 05 у знайомих
- 06 при подорожі у місто та у обласні центри
- 07 інше (напишіть)

II.Блок. Що із переліченого Ви вважаєте найбільш зручним і на скільки? (відмітьте на шкалі)

мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.

II.Блок.. Які з перерахованих нижче проблем, на Вашу думку,

а) можуть бути вирішеними наразі ? (відмітити зліва)

- 01 житлова проблема
- 02 робота загального транспорту
- 03 робота установ харчування, кафе
- 04 придбання товарів через магазини
- 05 організація побутового обслуговування
- 06 робота лікарень
- 07 робота дитячих садків, ясельних груп
- 08 проблеми проведення вільного часу
- 09 робота спортивних установ
- 10 охорона навколишнього середовища
- 11 благоустрій міста
- 12 інше (напишіть)

б) в якій мірі мають значення для Вас? (відмітка на шкалі)

мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.
мін.								макс.

II.Блок.. Де Ви відпочиваєте під час відпустки (канікул) ?

01 вдома

_02 на дачі

_03 в батьків у селі

_04 на базах відпочинку в Західній Україні

_05 на базах відпочинку Чорного або Азовського моря

_06 у Туреччині

II.Блок.. Як Ви:

а) проводите вільний час

(відмітка зліва)

01 захоплення екстремальними розвагами

02 розширення світогляду, отримання нових знань у різних сферах

03 знайомство з мистецтвом, обговорення вражень

04 спілкування з рідними, друзями, знайомими, цікаві зустрічі з іншими людьми

05 родинні вечори відпочинку

06 мандрівки за місто, риболовля, туристичні походи

07 спортивні заходи

08 відвідування музеїв, меморіалів, подорожі по історичним місцям

09 пошук героїв, відродження пам'ятників

10 спілкування з природою (ліс, гори, море, степ)

11 пасивний відпочинок

12 інше

б) бажали б проводити свій вільний час (відмітити на шкалі)

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

мін. | | | | | | | макс.

III.Блок. Які предмети культурного обігу

а) має Ваша сім'я?

01

музичні інструменти (піаніно, синтезатор)

02

радіоприймач

б) хотіла би мати Ваша сім'я?

01

02

03	магнітофон	03
04	цифровий фотоапарат	04
05	кінокамеру	05
06	відеомагнітофон	06
07	мобільний телефон з кінокамерою	07
08	комп'ютер	08
09	домашній кінотеатр	09
10	інше	10
<hr/>		
11	ніяких	11

III.Блок. В якому будинку, якщо була б можливість, Ви хотіли (див. додаток)

а) жити?		б) відпочивати?	
01	індивідуальний	01	готель
02	багатоповерховий	02	мотель, кемпінг
03	вказіть інше	03	вказіть інше

III.Блок. Як часто Ви користуєтесь послугами Інтернет?

01	декілька раз на день	05	один раз на тиждень
02	один раз на день	06	два рази в місяць
03	три рази на тиждень	07	один раз в місяць
04	два рази на тиждень	08	не користуюсь

III.Блок. Якими джерелами інформації Ви користуєтесь?

(зробіть помітку хрестиком у відповідній шкалі)

	політичної	технічної	Економічної	художньої	рекламної	спортивної
1. місцеві газети						
2. центральні газети						
3. журнали						
4. література						
5. радіо і телебачення						
6. публічні та інші лекції						
7. проспекти						
8. спілкування з людьми						
9. спілкування з батьками, родичами						
10. Інтернет						
11. вуличні авторитети						
12. інше						

3.3. Проведення пілотажного опитування по стандартизованій анкеті «Ваша трудова діяльність та спосіб життя».

СКОРОЧЕНА ІНСТРУКЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ СТАНДАРТИЗОВАНОГО ІНТЕРВ'Ю

Лабораторія правових та соціально-економічних досліджень Науково-дослідного інституту церковно-канонічних та державно-правових проблем Української Академії Наук Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького здійснює комплексні фундаментальні та прикладні дослідження з метою одержання нових знань в області права, економіки та архітектури для впровадження їх у практику, сприяння органам державної влади у розбудові України як демократичної, правової та соціальної держави, що відповідає становленню і розвитку громадянського суспільства.

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ЗАПОВНЕННЯ АНКЕТИ

1. Кожну відповідь на відкрите запитання (запитання, яке потребує самостійного формулювання відповіді респондентом) необхідно записуватися від першої особи (я думаю...). Дуже важливо те, щоб респонденти не намагалися записувати відповіді на правильній літературній мові. Чим більше дослівних відповідей записано на полях для відповіді, тим цінніше інтерв'ю. Це означає, що відповіді необхідно записуватися якомога детальніше. Навіть відповіді, які видаються незначними («не знаю», «не цікавлюсь» і т.д.) необхідно записувати дослівно. Їх не можна замінити прочерком чи знаком запитання. Поля для відповіді в жодному випадку не можуть залишитись незаповненими.
2. В закритих запитаннях відповідь записувати легко – просто обвести колом кодове число, яке знаходиться праворуч від запитання. В даних випадках важливо, щоб обведено число було тільки однією відповідь на запитання. Кілька обведень можливо тільки в тому випадку, коли в запитаннях є спеціальна на це вказівка. Якщо в закритому запитанні передбачене ще поле для відповіді, то крім обведення кодового числа, необхідно ще дослівно записати відповідь (як у відкритому запитанні). Важливо, щоб відповіді в анкеті були записані розбірливо, щоб не було пробілів в анкеті. Не повністю заповнені анкети втрачають значну частину своєї цінності і часто стають не потрібними.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Здійснення емпіричного дослідження – один із основних видів роботи в процесі дослідження, і тому з нашої точки зору він заслуговує найбільшої уваги. Наступним кроком є представлення зробленої нами вибірки, яка відповідає вимогам соціологічного дослідження.

Ми опитали 2% від загальної кількості студентів нашого університету.

Варто пам'ятати, що респонденти, даючи інформацію про себе і своє ставлення до запитання, яке цікавить дослідника, переживають стан психологічної напруги, який може обмежити їх готовність до співпраці. Тому, важливо враховувати цей фактор, не забуваючи при цьому про технічні передумови. Серед них можна виділити наступні:

- комфортні умови, в яких респонденти могли б співпрацювати без перешкод. Мається на увазі хороше освітлення, достатня кількість столів і стільців, щоб при групових заходах була можливість працювати не заважаючи один одному;
- респондентів потрібно забезпечити й іншими необхідними умовами, щоб не виникло організаційних проблем;
- важливо продумати форму звертання до респондентів, коротко ознайомити їх з завданнями дослідження і мотивувати необхідність добросовісної співпраці.

Під час звернення до респондента з проханням заповнити анкету, необхідно переконати його в забезпеченні анонімності і конфіденційності.

3.4. Аналіз зібраної соціологічної інформації з використанням стандартної соціологічної програми обробки.

Аналіз результатів пілотажного опитування був виконаний по соціологічній програмі SPSS, яка була розроблена наприкінці минулого століття у США.

Ця програма має свої недоліки, але простота використання робить її прийнятною для цілей нашого дослідження. Достатньо відзначити, що її вдалось опанувати студентам за чотири тижні, а отримати перші данні за місяць.

Frequency Table

Ви народилися в Івано-Франківській області? Табл.1

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	так	84,2	84,2	84,2
	ні	15,8	15,8	100,0
	Total	100,0	100,0	

ваша стать Табл.2

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	чол	31,6	31,6	31,6
	жін	68,4	68,4	100,0
	Total	100,0	100,0	

ваша національність Табл.3

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	українець	100,0	100,0	100,0

У якому році народились ? Табл.4

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	15-18	42,1	42,1	42,1
	19-25	57,9	57,9	100,0
	Total	100,0	100,0	

По результатам проведених нами соціологічних досліджень серед студентів Івано-Франківського університету права ім. Короля Данила Галицького встановлено наступне:

На вашу думку чи будуть застосовуватися принципи природничого права? Табл.5

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
При розробці законів і кодексів України -ТАК	47,4	70,0	
При розбудові засад космічного права з обґрунтуванням права людства на загально світову спадщину – Землю: ТАК	47,4	70,0	
При розбудові засад міжнародного права: - ТАК	47,4	70,0	
При здійсненні політичних відносин між Україною та Російською Федерацією:- ТАК	41,9	60,0	
При взаємодії між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються:- ТАК	47,4	70,0	
Total	68,4	100,0	
System	31,6		
Total	100,0		

студентська молодь орієнтована на активну працю в межах України (див.Табл.12), а саме 57,9% респондентів висловили вдоволеність працею в Україні. Серед опитаних 84,2% народились в Івано-Франківську і майже 70% з них жіночої статі (див. Табл.1;2), а головне всі 100% українці (див. Табл.3) віком до 25 років (див. Табл.4). Нас цікавило розуміння студентами застосування принципів природного права у суспільних процесах. Зрозуміло, що ці складні питання розуміють не всі, тому що 68,4% опитаних відповіли на питання про перспективу їх застосування (див.Табл.5) при розробці законів і кодексів України, у міжнародному праві, у взаємовідносинах між країнами.

Дайте оцінку санітарно-гігієнічним умовам праці Табл.6

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Середній рівень (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	8,3	8,3
	Високий рівень (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	33,3	41,7
	Дуже високий рівень (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	36,8	58,3	100,0
	Total	63,2	100,0	
Missing	System	36,8		
	Total	100,0		

Дайте оцінку організації праці Табл.7

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Середній рівень (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	9,1
	Достатній рівень (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	26,3	45,5	54,5
	Високий рівень (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	63,6
	Дуже високий рівень (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	21,1	36,4	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
	Total	100,0		

В той же час тільки 60% вважають, що ці принципи будуть застосовуватись при здійсненні політичних відносин між Україною та Російською Федерацією.

Дайте оцінку стану трудової, технологічної, виконавчої дисципліни Табл.8

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Середній рівень (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	15,8	27,3	27,3
Достатній рівень (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	36,4
Високий рівень (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	36,4	72,7
Дуже високий рівень (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	15,8	27,3	100,0
Total	57,9	100,0	
System	42,1		
Total	100,0		

Дайте оцінку розміру вашої заробітної праці Табл.9

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Мінімальна	15,8	30,0	30,0
Дуже низька	5,3	10,0	40,0
Низька	5,3	10,0	50,0
Задовільна	15,8	30,0	80,0
достатня	5,3	10,0	90,0
висока	5,3	10,0	100,0
Total	52,6	100,0	
System	47,4		
Total	100,0		

На питання стосовно розбудови засад космічного права з обґрунтуванням права людства на загальну світову спадщину – Землю – будуть застосовуватись принципи природного права (див. Табл.5) на думку 70% респондентів.

Дайте оцінку вашим відносинам з керівництвом Табл.10

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
В середньому задовільні (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	15,8	25,0	25,0
В цілому добрі (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	8,3	33,3
Добрі (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	15,8	25,0	58,3
Дуже добрі (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	26,3	41,7	100,0
Total	63,2	100,0	
System	36,8		
Total	100,0		

Дайте оцінку вашим відносинам з товаришами по роботі Табл.11

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
В середньому задовільні (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	8,3	8,3
В цілому добрі (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	16,7	25,0
Дуже добрі (на рівні 7 по семи бальній шкалі) мбрі (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	47,4	75,0	100,0
Total	63,2	100,0	
System	36,8		
Total	100,0		

Оцінка студентами організації праці розподілилась наступним чином: майже 58% високо оцінюють санітарно-гігієнічні умови праці (Табл.6), а організацію праці тільки 25,4% (Табл.7). Більш критичне відношення висловлено до стану трудової, технологічної і виконавської дисципліни порівняно з умовами праці (Табл.8). Цей показник складає 36,9%. Це свідчить

про розуміння сучасного пошуку науковцями прийнятних методів вирішення правових колізій, хоча це розуміє обмежена кількість респондентів (Табл.5).

Дайте оцінку загальному рівню вашого задоволення працею у цілому Табл.12

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Середній рівень задоволеності (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	8,3	8,3
Достатній рівень задоволеності (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	15,8	25,0	33,3
Високий рівень задоволеності (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	15,8	25,0	58,3
Дуже високий рівень задоволеності (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	26,3	41,7	100,0
Total	63,2	100,0	
System	36,8		
Total	100,0		

Які ваші житлові умови і як би ви бажали їх покращити? Табл.13

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
окрему квартиру від держави	15,8	17,6	17,6
окремий будинок, чи частину будинку в особистій власності	15,8	17,6	35,3
квартиру гостинного типу	5,3	5,9	41,2
не маю постійного житла, винаймаю кімнату, квартиру	5,3	5,9	47,1
мешкаю з батьками	47,4	52,9	100,0
Total	89,5	100,0	
System	10,5		
Total	100,0		

Особливу невдоволеність (Табл.9) висловили стосовно розмірів заробітної плати (30%). Відзначимо ставлення щодо відносин з керівництвом, то відповіді розподілились таким чином 66,7% відповідей дають високу оцінку вдоволеності керівництвом (Табл. 10), а 75% з товаришами по роботі (Табл.11).

Бажаю мати покращення планівки у місті з кількістю кімнат Табл.14

	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
дві	5,3	6,2	6,2
три	15,8	18,8	25,0
чотири	26,3	31,2	56,2
п'ять	21,1	25,0	81,2
шість	15,8	18,8	100,0
Total	84,2	100,0	
System	15,8		
Total	100,0		

Бажаю мати житло на відстані від центру Табл.15

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 км	42,1	53,3	53,3
	2 км	10,5	13,3	66,7
	3 км	5,3	6,7	73,3
	4 км	5,3	6,7	80,0
	5 км	10,5	13,3	93,3
	6 км	5,3	6,7	100,0
	Total		78,9	100,0
Missing	System	21,1		
Total		100,0		

Ці оцінки відповідають загальним тенденціям, які фіксувались соціологами в Східній Європі з 80-х років ХХ століття. На нашу думку, доцільним доповненням цього рівня вдовolenості є вирішення житлової проблеми. Отримання житла є високим мотивуючим фактором, що стримував би міграційні процеси молоді. Про це свідчать відповіді, що більше 50% потребують окремого якісного житла (Табл.13); з них 15,8% бажають трьох кімнатне помешкання, 26,3% - чотирьох кімнатне, 21,1% - п'яти кімнатне, 15,8-шести кімнатне (див.Табл.14). З них 42,1% бажають жити у центрі міста (Табл.15), причому на третьому поверсі (Табл.16).

Бажаю мати житло на наступному поверсі Табл.16

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	на першому	10,5	12,5	12,5
	на другому	5,3	6,2	18,8
	на третьому поверсі	42,1	50,0	68,8
	на четвертому поверсі	5,3	6,2	75,0
	на п'ятому поверсі	10,5	12,5	87,5
	на шостому	10,5	12,5	100,0
	Total	84,2	100,0	
	Missing	System	15,8	
Total		100,0		

Відзначаємо про досить високий рівень використання респондентами побутових послуг -78,9% (див.Табл.17). В той же час 42,2% бажають користуватися індивідуальним пошивом одягу (Табл.18), 26,3% - ремонтом помешкання (Табл.19), 31,6% - ремонтом побутової техніки (Табл.20).

Купівля харчових та промислових товарів, як один з видів задоволення потреб відзначається респондентами у наступному порядку: 57,9% у державних магазинах та супермаркетах, 10,5% - на продовольчих ринках, 15,8% - на речових ринках, 10,5% - при подорожі в інші міста (Табл.21).

Якими побутовими послугами користується ваша родина? Табл.17

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ремонт та індивідуальний пошив одягу	10,5	13,3	13,3
	ремонт та індивідуальний пошиввзуття	10,5	13,3	26,7
	пральня	10,5	13,3	40,0
	ремонт помешкання	26,3	33,3	73,3
	ремонтування побутової ехніки і товарів	21,1	26,7	100,0
	Total	78,9	100,0	
Missing	System	21,1		
	Total	100,0		

Бажала б ваша родина користуватися ремонтом та індивідуальним пошивом одягу ? Табл.18

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це не має великого значення (на рівні 1 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	20,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	60,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
	Total	100,0		

Стосовно зручності придбання харчових та промислових товарів у державних магазинах респонденти оцінили досить позитивно – для 63,1% це є прийнятним (див.Табл.22). Інша картина вимальовується з придбанням харчових та промислових товарів на ярмарках (31,7%) та ринках (26,3 (див.Табл.23; 24). 21,1% купують у спекулянтів (Табл.25), 26,3% - у знайомих (Табл.26).

Бажала б ваша родина користуватися ремонтом помешкання? Табл. 19

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це трошки значимо (на рівні 2 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	12,5
	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	25,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	37,5
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	62,5
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	15,8	37,5	100,0
	Total	42,1	100,0	
Missing	System	57,9		
	Total	100,0		

Відповіді на питання з приводу оптимізації у вирішенні гострих проблем суспільства розподілились наступним чином: 21,1% респондентів вважають можливим вирішення ближнім часом житлової проблеми, 15,8% - роботу загального транспорту, 10,5% - роботу лікарень, 15,8% - охорону навколишнього середовища (див. Табл.27). Для 47,4% вагоме значення має вирішення житлової проблеми (Табл.28), 57,9% - робота загального транспорту (Табл.29), 52,6% - робота установ громадського харчування (Табл.30). Для 52,6% має значення придбання товарів через магазини (див.Табл.31), для 47,4% - організація побутового обслуговування (див.Табл.32), для 68,4% - робота лікарень (див.Табл.39), для 47,4% - робота дитячих садків і ясельних груп (див.34).

Разом з тим, проведення вільного часу посідає досить значне місце у студентської молоді, про що свідчать данні опитуваних - 57,9% (Табл.35), зокрема робота спортивних установ є важливою для 47,4% (Табл.36).

Бажала б ваша родина користуватися послугою ремонту побутової техніки і товарів вжитку?

Табл. 20

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це трошки значимо (на рівні 2 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	20,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	40,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	80,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
	Total	100,0		

Особливе значення надають охороні навколишнього середовища - 52,6% респондентів (див. Табл.37), благоустрою міста – 47,4% (Табл.38).

Де ви частіше купуєте харчові та промислові товари? Табл. 21

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	у державних магазинах та супермаркетах	57,9	61,1	61,1
	на продовольчих ринках	10,5	11,1	72,2
	на речових ринках	15,8	16,7	88,9
	при подорожі у інші міста та в обласні центри	10,5	11,1	100,0
	Total	94,7	100,0	
Missing	System	5,3		
	Total	100,0		

Наскільки ви вважаєте зручним для себе купувати харчові та промислові товари у державних магазинах? Табл.22

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це в цілому підходить (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	7,7	7,7
	Для мене це підходить (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	26,3	38,5	46,2
	Для мене це добре (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	15,4	61,5
	Для мене це дуже добре (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	26,3	38,5	100,0
	Total	68,4	100,0	
Missing	System	31,6		
Total		100,0		

Наскільки ви вважаєте зручним для себе купувати харчові та промислові товари на ярмарках? Табл.23

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це дуже не зручно (на рівні 1 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	33,3
	Для мене це можливо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	44,4
	Для мене це підходить (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	21,1	44,4	88,9
	Для мене це дуже добре (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

Наскільки ви вважаєте зручним для себе купувати харчові та промислові товари на речових ринках? Табл.24

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це дуже не зручно (на рівні 1 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	33,3
	Для мене це в цілому підходить (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	44,4
	Для мене це підходить (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	55,6
	Для мене це добре (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	77,8
	Для мене це дуже добре (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	100,0
Total		47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

Під час канікул (відпусток) студентська молодь віддає перевагу базам відпочинку у Західній Україні - 31,6%, базам відпочинку на Чорному та Азовському морях – 26,3%, 10,5% - відпочивають вдома, 5,3% - на дачі і у батьків у селі. Лишень 5,3% - за кордоном (Табл.39).

Вільний час та його проведення стоїть на першому плані у студентської молоді - 78,9% найбільше переймається цією проблемою (Табл.40). Серед них висловили захоплення займатись екстремальними розвагами – 57,9% (Табл.41), проводити свій вільний час, розширюючи світогляд, - 47,5% (Табл.42), знайомитись з мистецтвом і спілкуватись з рідними -47,3% (Табл.43), спілкуватись з друзями -47,5% (Табл.44). 47,4% бажають проводити свій вільний час у родинному колі (вечорах відпочинку), 52,6% віддають перевагу мандрівкам за місто, рибній ловлі, туристичним походам (Табл.45;46)..

Наскільки ви вважаєте зручним для себе купувати харчові та промислові товари у спекулянтів ? Табл.25

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це дуже не зручно (на рівні 1 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	25,0
	Для мене це не зручно (на рівні 2 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	37,5
	Для мене це можливо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	50,0
	Для мене це в цілому підходить (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	62,5
	Для мене це підходить (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	87,5
	Для мене це дуже добре (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	100,0
	Total	42,1	100,0	
Missing	System	57,9		
Total		100,0		

Наскільки ви вважаєте зручним для себе купувати харчові та промислові товари у знайомих? Табл. 26

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це дуже не зручно (на рівні 1 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	25,0
	Для мене це не зручно (на рівні 2 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	37,5
	Для мене це в цілому підходить (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	50,0
	Для мене це підходить (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	75,0
	Для мене це добре (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	100,0
	Total	42,1	100,0	
Missing	System	57,9		
Total		100,0		

57,9% віддають перевагу участі у спортивних заходах (Табл.47), 36,9% - бажають відвідувати музеї, меморіали, подорожувати по історичним місцям (Табл.48). 47,3% - бажають присвятити свій час пошукам героїв та відродженню пам'ятників (Табл.49), а також . спілкуванню з природою (ліс, гори, море, степ) -42,1% (Табл.50). Для 26,4% бажаний пасивний відпочинок (Табл.51).

Наявність предметів культурного обігу є невід'ємною частиною характеристики якісного способу життя. Значення їх наявності у молодих людей відображено у Таблиці 52. Але виходячи з наявних відповідей можна стверджувати про їх незначну наявність у молодих людей, а бажають їх мати 78,9%. Цікаво, що музичні інструменти бажають мати 21,1% респондентів, а домашній кінотеатр – 26,3% (Табл.53). Особливе місце серед різноманітних бажань молоді посідає їх вболівання за навколишнє середовище та благоустрій міста. Цими проблемами переймаються 52,6% респондентів (Табл.37) та 47,4% (Табл.38).

Які з вказаних проблем, на Вашу думку, можуть бути вирішеними найближчим часом? Табл.27

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Житлова	21,1	23,5	23,5
	робота загального транспорту	15,8	17,6	41,2
	робота установ харчування	5,3	5,9	47,1
	постачання магазинів	5,3	5,9	52,9
	робота лікарень	10,5	11,8	64,7
	робота дитячих садків	5,3	5,9	70,6
	робота спортивних установ	5,3	5,9	76,5
	охорона навколишнього середовища	15,8	17,6	94,1
	благоустрій міста	5,3	5,9	100,0
	Total	89,5	100,0	
Missing	System	10,5		
Total		100,0		

Якщо людина має бажання, то з нею можна працювати, для неї - існують стимули. Наша анкета відповіла на існування найбільш вагомих стимулів для молоді. Якщо є бажання шукати героїв та відроджувати пам'ятники, то всі питання відносно критичного стану духовності у суспільстві знімаються. Тому ми таку велику увагу приділили вивченню бажань мати предмети культурного обігу і не помилились. Реальний стан моралі в суспільстві не коригує з тією інформаційною хвилею, яка вирує у засобах масової інформації. Дуже багато збережено у свідомості сучасної молоді від років існування інших соціальних стереотипів. Все стало більш напруженим (ритм життя, прагматизм стосунків), але і багато позитива можна спостерігати там, де відроджується трудова мораль. В університетському середовищі ці позитивні процеси мають особливу динаміку, яку можливо забезпечити у стислі терміни.

В якій мірі має для вас значення житлова проблема ? Табл. 28

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це трошки значимо (на рівні 2 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	18,2
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	27,3
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	31,6	54,5	81,8
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення робота загального транспорту? Табл. 29

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	21,1	36,4	36,4
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	45,5
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	36,4	81,8
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення робота установ громадського харчування? Табл. 30

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	20,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	60,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	80,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення придбання товарів через магазини ? Табл. 31

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	33,3
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	44,4	77,8
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення організація побутового обслуговування? Табл.32

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	21,1	44,4	44,4
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	66,7
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	88,9
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення робота лікарень? Табл.33

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	7,7	7,7
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	31,6	46,2	53,8
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	31,6	46,2	100,0
	Total	68,4	100,0	
Missing	System	31,6		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення робота дитячих садків і ясельних груп? Табл. 34

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	22,2
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	33,3
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	44,4	77,8
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення проблеми проведення вільного часу? Табл. 35

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	15,8	27,3	27,3
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	45,5
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	31,6	54,5	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення робота спортивних установ? Табл. 36

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	11,1
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	21,1	44,4	55,6
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	66,7
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення охорона навколишнього середовища? Табл. 37

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	31,6	60,0	70,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	15,8	30,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

В якій мірі має для вас значення благоустрій міста? Табл. 38

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	11,1
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	44,4
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	55,6
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	21,1	44,4	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

Де відпочиваєте під час відпустки (канікул) ? Табл. 39

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	в дома	10,5	12,5	12,5
	на дачі	5,3	6,2	18,8
	у батьків у селі	5,3	6,2	25,0
	на базах відпочинку в Західній Україні	31,6	37,5	62,5
	на базах відпочинку на Чорному та Азовському морях	26,3	31,2	93,8
	у Туреччині та в інших країнах	5,3	6,2	100,0
	Total	84,2	100,0	
Missing	System	15,8		
Total		100,0		

Як ви проводите свій вільний час? Табл. 40

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	захоплююсь екстремальними розвагами	10,5	13,3	13,3
	родинні вечори відпочинку	26,3	33,3	46,7
	мандрівки за місто, риболовля, туристичні походи	5,3	6,7	53,3
	спортивні заходи	5,3	6,7	60,0
	пасивний відпочинок	15,8	20,0	80,0
	12	5,3	6,7	86,7
	13	10,5	13,3	100,0
	Total	78,9	100,0	
Missing	System	21,1		
Total		100,0		

Якість житла відіграє важливу роль у молоді. 94,7% мріють про власне житло, а з них 88,9% мріють про індивідуальне житло в котеджах (Табл.54). А відпочивати молодь хоче переважно в готелях – 57,9% (Табл.55). Останнє – це реальний вплив стандартів, які пропагують засоби масової інформації.

Світ швидко змінюється. І те, що три-чотири роки тому вважалось мріями, зараз стає реальністю. В першу чергу, всі зміни відчуває молодь, а саме – студентська молодь. Студентство – це та категорія людей, яка вчиться, поповнює свій інтелектуальний рівень за допомогою засобів сучасних технологій. Відповіді на питання анкети, які дали респонденти свідчать про інтенсивне використання Інтернету для отримання економічної інформації – 36,8%, художньої – 36,8%, рекламної – 36,8%, а також і спортивної – 31,6% (Табл.56;57;58;59).

Бажали б ви проводити свій вільний час захоплюючись екстремальними розвагами? Табл.41

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	9,1
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	27,3
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	15,8	27,3	54,5
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	26,3	45,5	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час розширенням світогляду та отриманням нових знань у різних сферах? Табл. 42

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це трошки значимо (на рівні 2 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	20,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	60,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час у знайомствах з мистецтвом, обговорення вражень спілкування з рідними, друзями, знайомими, цікаві зустрічі з іншими людьми? Табл.43

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	30,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	50,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	26,3	50,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час у спілкуванні з рідними, друзями, знайомими, зустрічатися з іншими людьми? Табл. 44

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	20,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	60,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час у родинних вечорах відпочинку? Табл.45

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	21,1	40,0	50,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	26,3	50,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час мандрівки за місто, риболовля, туристичні походи? Табл.46

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	20,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	36,8	70,0	90,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час на спортивних заходах? Табл. 47

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	18,2
	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	10,5	18,2	36,4
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	9,1	45,5
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	15,8	27,3	72,7
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	15,8	27,3	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
Total		100,0		

Критики практики соціологічних досліджень скажуть, що і без цього інтерв'ю всім відомо, що житлові умови це пріоритетний засіб стимулювання, що всі бажають мати найкращі умови життя і житло у комфортному котеджі, а також велику заробітну плату і вільний час. Але ці загально відомі характеристики не дають можливість вести об'єктивну дискусію відносно пріоритетності задоволення тих, чи інших потреб.

Цікаво, що вже після першого проведеного нами аналізу пілотажного опитування можна зробити цікаві висновки відносно реальної політики стримування міграційних процесів. Саме те, що вважала необхідним розробити Президія НАН України ще у 2002 році.

Не можна забувати і наслідки реальних соціальних експериментів, коли різке задоволення житлових потреб (майже повне) не тільки позитивно не впливало на продуктивність праці, а призводило до її скорочення, лякаючи науковців неочікуваними наслідками (жодна теорія цього тоді не описувала).

Бажали б ви проводити свій вільний час відвідуванням музеїв, меморіалів, подорожі по історичним місцям? Табл. 48

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	22,2
	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	55,6
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	77,8
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	88,9
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

Як кажуть - у всьому потрібен зважений підхід, а іншими словами – системне бачення проблеми. Ті пропозиції, яки ми зробимо по цій роботі – це тільки перший крок до глибокого експериментального вивчення стану речей і розробки практично значущих рекомендацій.

Немає у нас чіткого законодавства відносно міграції та обґрунтованої скерованої політики. Ми, на жаль, вивчаємо міграцію не системно. Але позитивним є те, що молодь залучається до дослідницької роботи і суспільно значимої праці. Є практика заохочення талановитої і соціально активної молоді до впровадження у життя великих суспільних проектів, а також цілої низки соціально-культурних та науково-практичних ініціатив.

Ми вступаємо, до речі, Україна вже реально вступили (у ВТО) у конкурентну боротьбу за талановиту людину на європейському просторі і результати цих змагань залежать не тільки від коштів, які будуть вкладені у ту, чи іншу програму, а, в першу чергу, від урахування всіх можливих наслідків і варіантів наших зважених дій і заходів, нашої міграційної політики.

Бажали б ви проводити свій вільний час пошуком героїв, відродженням пам'ятників? Табл.49

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	10,0
	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	15,8	30,0	40,0
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	15,8	30,0	70,0
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	10,5	20,0	90,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	10,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час спілкуючись з природою (ліс, гори, море, степ)? Табл.50

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	12,5	12,5
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	37,5
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	15,8	37,5	75,0
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	10,5	25,0	100,0
	Total	42,1	100,0	
Missing	System	57,9		
Total		100,0		

Бажали б ви проводити свій вільний час пасивно відпочивати? Табл.51

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Для мене це не має великого значення (на рівні 1 по семи бальній шкалі)	10,5	22,2	22,2
	Для мене це все ж таки значимо (на рівні 3 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	33,3
	Для мене це значимо (на рівні 4 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	44,4
	Для мене це важливо (на рівні 5 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	55,6
	Для мене це дуже важливо (на рівні 6 по семи бальній шкалі)	15,8	33,3	88,9
	Для мене це має особливе значення (на рівні 7 по семи бальній шкалі)	5,3	11,1	100,0
	Total	47,4	100,0	
Missing	System	52,6		
Total		100,0		

Які предмети культурного обігу ви маєте? Табл. 52,

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	кінокамера, домашній кінотеатр	15,8	15,8	15,8
	цифровий фотоапарат, кінокамера	15,8	15,8	31,6
	музичний центр, домашній кінотеатр	10,5	10,5	42,1
	магнітофон, цифровий фотоапарат	10,5	10,5	52,6
	кінокамера, домашній кінотеатр	10,5	10,5	63,2
	музичний інструмент, радіоприймач, магнітофон, цифровий фотоапарат, кінокамера, відеомагнітофон, мобільний телефон, компютер і домашній кінотеатр	10,5	10,5	73,7
	радіоприймач, магнітофон, цифровий фотоапарат, кінокамера, відеомагнітофон, мобільний телефон, компютер і домашній кінотеатр	5,3	5,3	78,9
	компютер	15,8	15,8	94,7
	радіоприймач, магнітофон, цифровий фотоапарат, кінокамера, відеомагнітофон, мобільний телефон, компютер	5,3	5,3	100,0
	Total	100,0	100,0	

Які предмети культурного обігу хотіла б мати ваша сім'я? Табл.53

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Музичні інструменти (піаніно, синтезатор)	21,1	26,7	26,7
	Радіоприймач	5,3	6,7	33,3
	Магнітофон	5,3	6,7	40,0
	Цифровий фотоапарат	5,3	6,7	46,7
	Кінокамеру	5,3	6,7	53,3
	Відеомагнітофон	5,3	6,7	60,0
	Мобільний телефон з кінокамерою	5,3	6,7	66,7
	Домашній кінотеатр	26,3	33,3	100,0
	Total	78,9	100,0	
	Missing	System	21,1	
Total		100,0	100,0	

В якому будинку, якщо була б можливість, ви хотіли жити? Табл. 54

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	індивідуальний	84,2	88,9	88,9
	багатоповерховий	10,5	11,1	100,0
	Total	94,7	100,0	
Missing	System	5,3		
Total		100,0		

Де б ви хотіли зупинитись (на відпочинок) ? Табл. 55

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	готель	57,9	78,6	78,6
	мотель, кемпінг	15,8	21,4	100,0
	Total	73,7	100,0	
Missing	System	26,3		
Total		100,0		

Якими джерелами ви користуєтесь для отримання економічної інформації? Табл.56

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Центральні газети	5,3	9,1	9,1
	Радіо і телебачення	10,5	18,2	27,3
	Спілкування з батьками	5,3	9,1	36,4
	Інтернет	36,8	63,6	100,0
	Total	57,9	100,0	
Missing	System	42,1		
Total		100,0		

Шкода, що відсутній єдиний закон про трудову міграцію в Україні, що веде до розпорошення правових норм в багатьох сферах чинного законодавства. Закон України “Про правовий статус іноземців” містить відсылні норми до закону “Про імміграцію”. Українське законодавство не погоджене із законодавством інших країн СНД, звідки йде основний потік зовнішньої міграції в Україну. Єдиним комплексним документом, де сформульовані державні пріоритети в сфері міграційної політики, був Указ Президента України «Про основні напрями соціальної політики на період до 2004 року» від 24 травня 2000 р. № 717/2000. Зазначаємо, що 15 липня 2010 року в Мінпраці відбувалося перше засідання ради з питань трудової міграції громадян України при Кабінеті Міністрів. Завданням Ради з питань трудової міграції є регламентація трудової міграції, внесення змін до чинних на сьогодні норм [].

Якими джерелами ви користуєтесь для отримання художньої інформації? Табл. 57

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Місцеві газети	10,5	12,5	12,5
	Журнали	10,5	12,5	25,0
	Радіо і телебачення	10,5	12,5	37,5
	Публічні та інші лекції	5,3	6,2	43,8
	Спілкування з батьками	10,5	12,5	56,2
	Інтернет	36,8	43,8	100,0
	Total	84,2	100,0	
Missing	System	15,8		
Total		100,0		

Якими джерелами ви користуєтесь для отримання рекламної інформації? Табл.58

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Місцеві газети	10,5	14,3	14,3
	Центральні газети	5,3	7,1	21,4
	Журнали	10,5	14,3	35,7
	Публічні та інші лекції	5,3	7,1	42,9
	Спілкування з батьками	5,3	7,1	50,0
	Інтернет	36,8	50,0	100,0
	Total	73,7	100,0	
Missing	System	26,3		
Total		100,0		

Якими джерелами ви користуєтесь для отримання спортивної інформації? Табл.59

		Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Журнали	5,3	10,0	10,0
	Радіо і телебачення	5,3	10,0	20,0
	Спілкування з людьми	5,3	10,0	30,0
	Інтернет	31,6	60,0	90,0
	Вуличні авторитети	5,3	10,0	100,0
	Total	52,6	100,0	
Missing	System	47,4		
Total		100,0		

4. Висновки та пропозиції.

Щоб зменшити тенденцію до посилення міграційних настроїв серед молоді Прикарпаття пропонуємо:

- втілити європейські стандарти якості життя;
- забезпечити робочими місцями молодь після закінчення ВНЗ;
- встановити конкурентоспроможну оплату праці.
- прийняти Закон про трудову міграцію населення.

Відношення студентської молоді університету до різноманітних сторін життя можна вважати тим орієнтиром, до якого потрібно прагнути у вищих навчальних закладах України, щоб скоротити еміграційні очікування у суспільстві.

Окрім загальних пропозицій звертаємо Вашу увагу на такі аспекти, а саме, що значна частина сучасної молоді вже має реальний досвід взаємодії у трудовому колективі (про що свідчать зафіксовані тенденції переважно більш гарних відносин з товаришами по роботі, ніж з керівниками). Тому до їх побажань та уподобань потрібно віднестись уважніше.

Зрозуміло, що окреме житло є і буде найбільш вагомим мотиватором, що підтверджує опитування (більш 50% потребують якісного житла).

Але треба узяти до уваги будівельникам і архітекторам, що молоді люди орієнтуються на чотири (26,3%), п'яти (21,1%) і шести (15,8%) кімнатне житло. Вони бажають жити у комфорті і не через десятки років. Тому архітектурні

проекти повинні це враховувати, як і те, що в індивідуальних котеджах бажає жити 88,9% респондентів.

Вирішуючи житлову проблему, треба зберегти її мотивуючу дію, а саме, забезпечуючи молоді сім'ї житлом у багатоповерхівках (дійсно найкращим надавати пільгові кредити і т.п.), надавати їм можливість у придбанні індивідуального житла. Світова практика свідчить, що достатньо це зробити по відношенню до 10% молодих людей і мотивуючий важіль буде діяти на повну силу.

Всім плануючим на середньострокову та довгострокову перспективу організаціям і підрозділам (від областей до Кабінету Міністрів України) потрібно врахувати орієнтир молодих людей на комфортні умови відпочинку, а саме у готелях (78,6%; Табл.55). А це ставить завдання модернізувати існуючу мережу готелів. Не робити ставку на кемпінги (прикриваючись екстремальним туризмом), а наполегливо досягати європейського стандарту відпочинку (!). Це головне і безальтернативне завдання, як туристичним корпораціям і холдингам, так і архітекторам і будівельникам.

Треба звернути увагу на те, що не зважаючи на великій вибір зараз торгових послуг, молоді люди віддають перевагу державним магазинам і супермаркетам (!).

Не менш важливого значення набула проблема збереження навколишнього середовища, яке потрібно зберегти не тільки для наступних поколінь (з Цілей Тисячоліття; ООН), але й для теперішніх, щоб не емігрували в більш безпечні у екологічному відношенні країни.

Відзначимо, що в сучасному світі основне навантаження відносно якості інформації вже припадає на Інтернет ресурси. Тому дуже велику справу зробила компанія UCOZ, яка розробила і впровадила в практику роботи багатьох користувачів Інтернету безплатні сайти (якісні, з великими можливостями), що підіймає на досить високий рівень інформаційний простір у Східній Європі (див. Табл.56-59).

Радіо і телебачення фактично мають тайм-аут і можуть не швидко покращувати фаховий рівень економічної інформації де який час, тому що Інтернет є для багатьох молодих людей надійним джерелом економічної інформації.

До загальних пропозицій відносимо:

Привести законодавство України у відповідність з ратифікованою Верховною Радою України Європейською конвенцією про правовий статус трудящих-мігрантів 1977 року (потрібна також ратифікація Європейської конвенції 1953 року про соціальну та медичну допомогу).

З метою захисту українського ринку праці, запобігання соціально-трудоваму демпінгу та поліпшення структури трудової імміграції необхідно:

- розробити програму заходів щодо заохочення повернення в Україну етнічних українців, а також уродженців України та їх нащадків;

- розробити засади та механізми натуралізаційної процедури, щодо іммігрантів в Україну, які гарантували б їх наступну інтеграцію в суспільство;

- впроваджувати обмеження на в'їзд небажаних мігрантів, в тому числі – з використанням російського досвіду квотування працевлаштування іноземців, диференційовано за регіонам та секторами економіки.

Сподіваємось, що частково завдання Постанови НАН України N 87 від 10.04.2002 р. нами виконано.

Література.

Міграційне законодавство вдосконалять // Людина і праця. – 2010. №7.-с.12.

Васильєв Олександр Валерійович **Discovery - Power SOURCES of the FUTURE**

http://azov-academy.ucoz.org/publ/stati_i_nauchnye_publicacii_articles_science/8 Дата: 2011-06-20

Васильєв Олександр Валерійович **Енергетичні ДЖЕРЕЛА МАЙБУТНЬОГО**

[http://perso.orange.es/elg79/N-angl-Gr-Idea%2029-12%20Microsoft%20Office%20Word%20\(2\).pdf](http://perso.orange.es/elg79/N-angl-Gr-Idea%2029-12%20Microsoft%20Office%20Word%20(2).pdf) Дата: 2011

Випасняк Андрій Іванович **То Euro-2012 КАРПАТИ –ПРАДАВНИЙ ДУХОВНИЙ АРЕАЛ ЄВРОПИ**

http://azov-academy.ucoz.org/publ/stati_i_nauchnye_publicacii_articles_science/8-2-2 Дата: 2011-06-03

Васильєв Олександр Валерійович **То Euro-2012 /Відгук на ідею пані Оксани Радиш (лист від 19.11.2010 р.)**

http://azov-academy.ucoz.org/publ/stati_i_nauchnye_publicacii_articles_science/8-5-2 Дата: 2011-02-08

Васильєв Олександр Валерійович **То Euro-2012 /Відгук на ідею пані Оксани Радиш (лист від 19.11.2010 р.)**

<http://perso.orange.es/elg79/N-2007-Houtstra.pdf>

Дата: 2011

Васильєв Олександр Валерійович **Congratulations to Mrs Ulyane Romanovne Lukach with Laureate of Prime Kumpana 2009-2010**

http://azov-academy.ucoz.org/publ/stati_i_nauchnye_publicacii_articles_science/8-6-2 Дата: 2010-12-26

Васильєв Олександр Валерійович <http://azov-academy.ucoz.org> **То Euro-2012 /До Євро-2012 "Повернення до ДЖЕРЕЛ"**

2010-12-22

Позняк, Олексій Володимирович. Міграції населення в контексті розвитку регіонального ринку праці [Текст] : дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / Позняк Олексій Володимирович ; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. - К., 1996. - 223 л.

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7 С73(4УКР)64-25

Стасюк, Максим Олександрович. Міжнародна трудова міграція на сучасному етапі ринкової трансформації економіки України [Текст] : дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Стасюк

Максим Олександрович ; Українська академія зовнішньої торгівлі. - К., 2005. - 216 арк. - арк. 176-188

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7

Шиманська, Оксана Петрівна. Формування міжнародних економічних відносин управління процесом трудової еміграції в умовах України [Текст] : дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Шиманська Оксана Петрівна ; Тернопільська академія народного господарства. - Т., 2003. - 238 арк.: табл. - арк. 180-193

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7-21

Полянська, Яна Леонідівна. Державне регулювання зовнішньої трудової міграції [Текст] : дис... канд. екон. наук: 08.09.01 / Полянська Яна Леонідівна ; Донецький національний ун-т. - Донецьк, 2006. - 188 арк.+ дод. - арк. 173-188

Рубрикатор НБУВ:

С73(4УКР)64-25 У9(4УКР)240.7-21,01

Майданік, Ірина Петрівна. Трудові міграції у період трансформації соціально-економічних відносин в Україні [Текст] : дис... канд. соціол. наук: 22.00.03 / Майданік Ірина Петрівна ; Національний технічний ун-т України "Київський політехнічний ін-т". - К., 2007. - 181 арк. - арк. 165-181

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7

Стасюк, Максим Олександрович. Міжнародна трудова міграція на сучасному етапі ринкової трансформації економіки України [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01 / Стасюк Максим Олександрович ; Українська академія зовнішньої торгівлі. - К., 2004. - 23 с.

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7

Позняк, Олексій Володимирович. Міграції населення в контексті розвитку регіонального ринку праці [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / Позняк Олексій Володимирович ; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. - К., 1996. - 22 с.

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7 С73(4УКР)64-25

Чайка-Петегирич, Лілія Богданівна. Розвиток міжнародної міграції трудових ресурсів в Україні [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / Чайка-Петегирич Лілія Богданівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2008. - 22 с.

Рубрикатор НБУВ:

У582.407 У9(4УКР)240.7

Відякіна, Марія Миколаївна. Трансформація міграційної політики країн Західної Європи в умовах розширення ЄС [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / М.М.Відякіна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2009. - 21 с.

Рубрикатор НБУВ:

У9(4)240.7 У9(4УКР)240.7

Поліщук, Ольга Володимирівна. Міжнародно-правове регулювання трудової міграції населення [Текст] : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Поліщук Ольга Володимирівна ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2009. - 18 с.

Рубрикатор НБУВ:

Х916.2 У582.407 У9(4УКР)240.7 С5*665.24*4

Миронова, Лариса Геннадіївна. Балансова динамічна модель руху населення і трудових ресурсів промислового регіону та її використання (на прикладі м. Дніпропетровська) [Текст]

: автореф. дис...канд. екон. наук: 08.03.02 / Миронова Лариса Геннадіївна ;
Дніпропетровський держ. ун-т. - Д., 2000. - 18 с.: рис.

Рубрикатор НБУВ:

У9(4Укр)240.7в611 У9(4Укр-4Дні)240.7в611

Куревіна, Ірина Олегівна. Конкурентоспроможність людського капіталу України в умовах міжнародної трудової міграції [Текст] : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / Куревіна Ірина Олегівна ; НАН України, Інститут світової економіки і міжнародних відносин. - К., 2008. - 20 с.

Рубрикатор НБУВ:

У582.407 У9(4УКР)240.7

Стаканов, Роман Дмитрович. Вплив трудової еміграції на макроекономічний розвиток України [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / Стаканов Роман Дмитрович ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2010. - 20 с. : табл.

Рубрикатор НБУВ:

У582.407 У9(4Укр)240.7

Структура і напрямки міграційних потоків населення України (заключний науковий звіт по проекту). Жовтень 1998 [Текст] / підгот. О. У. Хомра [та ін.] ; Представництво МОМ в Україні. - К. : [б.в.], 1998. - 54 с.

Рубрикатор НБУВ:

С73(4УКР)-2 У9(4УКР)240.7

Миронова, Лариса Геннадієвна. Моделирование и прогнозирование движения населения и трудовых ресурсов для промышленных регионов страны [Текст] / Л. Г. Миронова, А. Н. Марюта. - Д. : Пороги, 2001. - 161 с. - Библиогр.: с. 154-161. - ISBN 966-525-233-X

Рубрикатор НБУВ:

У9(4УКР)240.7 в611

Миграция и пограничный режим: Беларусь, Молдова, Россия и Украина [Текст] : сб. науч. тр. / сост. А. У. Хомра ; общ.ред. С. И. Пирожков ; Центр изучения проблем вынужденной миграции в СНГ, Независимый исследовательский Совет по миграции стран СНГ и Балтии, Национальный ин-т проблем международной безопасности. - К. : НИПМБ, 2002. - 175 с.: рис. - Библиогр. в конце статей. - ISBN 966-7521-21-4

Рубрикатор НБУВ:

С73(45)-25 я43 С73(4УКР)-25 я43 У9(45)240.7 я43 У9(4УКР)240.7 я43